

Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Mw. J.C. Huizinga-Heringa
Postbus 30940
2500 GX 'S-GRAVENHAGE

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

doorkiesnummer
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Invoering Wabo; voortgang
OmgevingsLoket Online

ons kenmerk
BAMM/U201000388

datum
24 februari 2010

Geachte mevrouw Huizinga-Heringa,

Allereerst willen wij u graag feliciteren met uw benoeming tot minister van VROM. Wij wensen u veel succes toe in deze nieuwe positie. Met uw ambtsvoorganger, mevrouw Cramer, hadden wij een goede samenwerkingsrelatie. Wij hopen die ook met u te kunnen opbouwen.

Wij vragen uw aandacht voor het langlopende dossier van de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (de Wabo) en de met uw ambtsvoorganger afgesproken randvoorwaarden voor de invoering van deze voor rijk en gemeenten belangrijke wet.

In november 2009 hebben wij ons voorwaardelijke vertrouwen uitgesproken in de totstandkoming en doorontwikkeling van het OmgevingsLoket Online (het OLO). Dit vertrouwen was voorwaardelijk omdat ruim voor de inwerkingtreding van de Wabo het OLO zou moeten zijn opgeleverd, getest en door gebruikers geaccepteerd. De minister van VROM heeft de verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van het OLO. Wij hebben er vanaf het begin en bij herhaling op aangedrongen dat gemeenten ruimschoots – bij voorkeur zes maanden – de gelegenheid moeten krijgen om met een stabiel omgevingsloket ervaring op te doen. Ons vertrouwen is gedurende het procesverloop voortdurend op de proef gesteld. Eén en andermaal hebben wij gesignaleerd dat aan het Omgevingsloket geen helder programma van eisen, geen functioneel ontwerp, geen goede startarchitectuur en geen deugdelijk testplan ten grondslag lag. Op grond van de uitkomsten van de gebruikers acceptatie tests die de afgelopen maanden zijn uitgevoerd, hebben wij er geen vertrouwen in dat een betrouwbaar en werkend Omgevingsloket tijdig gereed zal zijn.

Een deugdelijke en goedwerkende ICT-tool – waarvan het OLO onderdeel is – is voor de VNG altijd een van de randvoorwaarden geweest bij de inwerkingtreding van de Wabo. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wabo en de daarbij gestelde (fatale) termijnen, welke nu ook gelden vanuit de onlangs in werking getreden Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Voor het nakomen van de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Wabo is een goed functionerende ICT voor gemeenten noodzakelijk. Bij een onvoldoende functionerende ICT kunnen zij geconfronteerd worden met onduidelijke bestuurlijke, juridische en financiële risico's.

Voorwaarden die wij steeds hebben gesteld waren, en zijn onverkort:

1. De functionaliteit van het omgevingsloket moet als voldoende getest zijn om elektronische aanvragen van een omgevingsvergunning, met bijlagen, te kunnen ontvangen en de behandeling ordelijk te kunnen documenteren. De recente uitkomsten van de tests hebben opnieuw ernstige tekortkomingen aan het licht gebracht. De methode van testen, op van te voren met alle partijen overeengekomen criteria, bleek voor verbetering vatbaar.

Het gaat in elk geval om de volgende gebreken met volgende ernstige gevolgen:

Behandeling van Documenten.

Uit de tests is gebleken dat er geen zekerheid is dat in het OLO ingebrachte documenten op de juiste wijze kunnen worden behandeld en geraadpleegd. Zo blijken de autorisatie en het versiebeheer niet waterdicht te zijn. Hierdoor kunnen documenten onbedoeld worden gemuteerd, onjuist gedateerd of zelfs verwijderd worden. Ook is bij overdracht niet verzekerd dat het om het authentieke document gaat. Deze onzekerheden kunnen verstrekende gevolgen hebben.

Het zoekraken of onjuist dateren van documenten kan ertoe leiden dat termijnen worden overschreden met – door de werking van de Lex silencio positivo – het onbedoeld verlenen van een vergunning als gevolg. Wanneer het door termijnoverschrijding of anderszins komt tot een procedure zal het bevoegd gezag door het ontbreken van (de juiste) documenten, bewijskracht missen.

Werking van de cadviewer

Uit de verschillende testen blijkt dat de werking van de cadviewer (e-Reviewer) nog niet verzekerd is. Door middel van de cadviewer kunnen bouwtekeningen en bestemmingsplannen worden bekeken, getoetst en van aantekeningen en redlining worden voorzien. Voor een digitale behandeling van een omgevingsvergunning is een goede werking van deze ICT-tool vereist. Zonder cadviewer zullen onderdelen van de omgevingsvergunning handmatig moeten worden getoetst. Dit levert extra kosten op voor zowel de aanvrager als het bevoegd gezag.

2. Er moet een basis zijn gelegd voor doorontwikkeling van het OLO, waarbij het OLO optimaal gebruik maakt van de standaarden en voorzieningen die in het kader van het Nationaal Uitvoerings Programma dienstverlening en e-Overheid (NUP) worden ontwikkeld. Niet voor niets is het loket voor de Wabo benoemd als een voorbeeldproject binnen het NUP. Voor deze doorontwikkeling dient in samenhang met de ontwikkeling van de NUP-bouwstenen, een planning te worden overeengekomen. Alleen met een Omgevingsloket dat aansluit op het NUP kunnen gemeenten de Wabo efficiënt en doelgericht uitvoeren. Herhaald aandringen heeft nog steeds niet geleid tot een planning die laat zien wanneer over welke functionele uitbreiding, en welke aansluitingen op de NUP-standaards en -voorzieningen, besluitvorming plaatsvindt en welke keuzen dan aan de orde zijn.

Ons vertrouwen wordt verder op de proef gesteld door:

3. Het tekort aan implementatie-ondersteuning.

4. Het ontbreken van afspraken over het beheer van het Omgevingsloket op langere termijn, en over de financiering van dit beheer.

5. Het ontbreken van aansluitvoorwaarden waarover ordelijk overleg is gevoerd.

De aansluitvoorwaarden zijn thans eenzijdig door het ministerie van VROM opgelegd. Hierin legt VROM zichzelf nu slechts een inspanningsverplichting op waardoor gemeenten in het ongewisse blijven over aansprakelijkheid van VROM voor schade die door een haperend ICT-tool – in het bijzonder het OLO – wordt veroorzaakt, bijvoorbeeld wanneer aanvragen niet tijdig en correct worden geregistreerd en gedocumenteerd met termijnoverschrijding als gevolg. De afspraken gemaakt in verschillende bestuurlijk overleggen met uw voorganger waren gebaseerd op resultaatsverplichtingen van de zijde van VROM.

Tot slot

Gemeenten treffen op dit moment voorbereidingen die nodig zijn om hun deel van de verplichtingen, voortvloeiend uit de Wabo, na te kunnen komen. Wij wijzen u er op dat, vier maanden voor de beoogde inwerkingtreding van de Wabo, de door uw ambtsvoorganger toegezegde resultaatsverplichtingen nog niet zijn nagekomen.

De huidige situatie met betrekking tot de ICT en de vele onzekerheden die gepaard gaan met de invoering van de Wabo brengt de VNG tot de conclusie dat in de huidige situatie de invoering van de Wabo op 1 juli 2010 niet verantwoord is. Wij vragen u met klem op korte termijn maatregelen te nemen die ons weer voldoende vertrouwen kunnen geven in een succesvolle implementatie, doorontwikkeling en beheer van het Omgevingsloket.

Wij verzoeken u per ommegaande op de door ons geuite zorgen te reageren en aan te geven welke concrete maatregelen u gaat nemen c.q. welke alternatieven er zijn.

Een gelijklopende brief is verzonden naar de Vaste Kamercommissie voor VROM van de Eerste Kamer.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
lid directieraad